

Pressmeddelande

Johanna Blomqvist

4 mars 2008

Vi grälar på samma sätt som för 300 år sedan

”Du har inte städat!”, ”Du har tagit den sista mjölken!” – när vi grälar gör vi det oftast genom att klandra andra för deras beteende, visar en ny avhandling vid Uppsala universitet. Marie Sörlin har studerat ett antal fiktiva gräl i svensk dramatik från de senaste 300 åren och kommit fram till att vi fortfarande grälar på samma sätt som på 1700-talet. Hon disputerade den 1 mars.

Grälets anatomi är inte särskilt välkänd bland forskare. En orsak till detta är naturligtvis att gräl ofta blossar upp utan förvarning, och att det därför kan vara svårt att få tillgång till inspelningar av riktiga gräl. Men fiktionen, och inte minst dramatiken, är en källa rik på konflikter. Litterära gräl har hittills inte heller studerats i någon högre grad.

- Både min studie och internationell språkforskning pekar på att sätten som rollpersonerna grälar på i dramatikens värld har många likheter med hur vi grälar i det verkliga livet. Däremot kan ämnena man grälar om skilja sig åt. Det finns inte så många konflikter om vardagliga småsaker i dramerna, utan rollpersonerna ägnar sig åt större moraliska frågor som till exempel hur man bör och inte bör leva sitt liv, säger Marie Sörlin vid institutionen för nordiska språk.

Materialet till hennes avhandling omfattar allt från 1700-talets karaktärskomedier och 1800-talets naturalistiska pjäser till modern dramatik. Den afwundsuke (1738) av Olof Dalin, Fadren (1887) av August Strindberg och Natten är dagens mor (1982) av Lars Norén är några exempel. Marie Sörlin har undersökt konflikter som genom scenanvisningar eller rollpersonernas dialog benämns som bråk, dispyter, gräl, scener, trätor eller liknande.

Hon har inte hittat några större skillnader mellan hur man grälar idag jämfört med hur man gjorde på 1700-talet. Rollpersoner ägnar sig framför allt åt tre typer av ”grälaktiviteter”, av vilka den vanligaste är att klandra andras beteende. Att vägra lyda uppmaningar är en annan vanlig kategori (A: ”Ge mig brödet!” B: ”Sluta kommendera mig!”), liksom att personerna som grälar är oeniga i sakfrågor (A: ”Brödet är gott.” B: ”Nej, det smakar mögel.”).

Inom dramatiken används gräl ofta för att beskriva rollfigurernas personlighet.

- När man blir angripen verbalt har man flera möjliga reaktioner att välja mellan. Man kan ge tillbaka med samma styrka, bli ännu aggressivare eller ge efter, säger Marie Sörlin.

Läs avhandlingen på <http://publications.uu.se/theses/abstract.xsql?dbid=8422>

För mer information, kontakta Marie Sörlin, 018-471 68 71, 070-302 81 35, e-post: Marie.Sorlin@nordiska.uu.se